

Знак Н.,
СРА, СА, фінансовий спеціаліст,
Альбертський енергетичний регулятор, Калгарі, Канада,
Гуменна-Дерій М.В.
к.е.н., докторантка кафедри обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет

ВПЛИВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ БУХГАЛТЕРА НА ФОРМУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИХ ТА ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

В українській практиці інтелектуальні здібності бухгалтера досі не оцінені на належному рівні. Оцінка якості його інтелектуальних здібностей сьогодні визначається через заробітну плату, проте досі заробітна плата бухгалтера розглядається з точки зору пасиву. Виникає питання чому зарплату не можна розглядати також і з точки зору інвестицій, адже бухгалтер, який вкладає свої знання в розвиток та прибуток підприємства до певної міри інвестує в це підприємство. А незадоволений своєю винагородою та заляканий бухгалтер схильний до корупційних дій.

Справедливо зауважує Л.В. Чижевська, що надання бухгалтерами недостовірної завищеної звітності зумовлює появу бухгалтерських скандалів, наслідки яких загострюються тим, що вони стосуються не лише однієї країни, а міжнародного співтовариства в цілому [1, с. 15].

З іншого боку, фальсифікації серед бухгалтерів високорозвинених країн стаються доволі рідше. Вважаємо, що однією із причин є стабільна заробітна плата бухгалтера плюс винагороди за якісне виконання роботи. Звісно, рівень середньомісячної зарплати залежить від кваліфікації бухгалтера та регіону проживання. Середньомісячна заробітна плата бухгалтера в Україні становить 453,16 доларів (тобто 10 332 грн., а курс канадського долара за даними НБУ станом на 24.05.2021р. склав 22,80 грн.). В Канаді цей показник, відповідно, становить 4875 канад. дол. Якщо порівняти середньомісячну заробітну плату бухгалтерів високорозвинених регіонів Канади та України, то цей показник у регіонах Канади вищий за регіони України у понад 10 разів (табл. 1) [2; 3].

Таблиця 1

Середньомісячна заробітна плата бухгалтерів
у найприбутковіших регіонах Канади і України за 2021 рік

Регіони Канади	Зарплата в канад. дол.	Регіони України	Зарплата в канад. дол.
Квебек	5208	Київська обл.	511,93
Саскачеван	5010	Одеська обл.	460,22
Альберта	5000	Львівська обл.	439,47

Джерело: розроблено авторкою на основі [2; 3].

Вважаємо, що низька заробітна плата бухгалтерів є однією із причин «ведення тіньової бухгалтерії». Адже, якби бухгалтера винагороджували з

бокупідприємства чи держави, то поступово тіньову складову можна було б мінімізувати. Оскільки, нині у світі пропагується соціальна відповідальність бізнесу, то і Україна повинна прагнути до цього.

Вчена-економіст Починок Н.В. зазначає, що перехід національних економік до економік обслуговування та економік знань вимагає розуміння того, як сукупність нематеріальних ресурсів, знань, досвіду та інтелектуальної власності впливає на екосистеми з різних точок зору та на різних етапах [4, с. 230]. Погоджуємось з її думкою. Адже вважаємо, що нині інтелектуальний та інформаційний ресурс є тим ресурсом, який управляє матеріально-технічними та фінансовими ресурсами. Через це функції бухгалтера із виконавця, як це було раніше, поступово набувають більш вільнолюбного характеру щодо ухвалення управлінських рішень.

Халф Р. досліджує навички бухгалтера до яких відносить: загальні знання бізнесу, технічний досвід та вміння провидити експертизу, комунікативні навички, адаптованість і гнучкість, творчість та готовність допомагати іншим [5]. Вважаємо, що з психологічної точки зору одна людина не може володіти усіма цими рисами характеру. Якщо бухгалтер має технічний досвід і вміє проводити експертизу на 80%, то творчим він буде лише на 5 %. Через це працедавцям варто було б розглянути, що для них є пріоритетним.

Вдало зауважує Дерій В.А., що навчання фахівців у сфері бухгалтерського обліку має бути спрямоване, насамперед, на вивчення складу, змісту і основних змін у нормативно-правовому забезпеченні ведення бухгалтерського й управлінського обліку підприємства (підприємств), де вони працюють або які обслуговують [6, с. 46]. Погоджуємось, що знання нормативно-правового забезпечення дасть змогу бухгалтеру уникати штрафних санкцій для підприємства. Крім цього, нині бухгалтер повинен опановувати нові прикладні програмні продукти, вивчати галузеві особливості за відповідним напрямком професійної діяльності, брати участь у формуванні звітів із соціальної відповідальності.

Щодо вміння бухгалтера управляти матеріальними, технічними та фінансовими ресурсами, то тут також є низка нових завдань. Так, з появою альтернативних матеріальних і технічних ресурсів виникає потреба в нових підходах щодо їх відображення на чинних чи нових субрахунках та аналітичних рахунках бухгалтерського обліку. Їх оцінка також може містити певні особливості, оскільки, в процесі використання матеріальних і технічних ресурсів можуть виникати непередбачувані обставини. Така ситуація призведе до використання додаткових бухгалтерських документів чи виникнення внутрішніх управлінських звітів. Для прикладу, розглянемо будівельну галузь української економіки. Нині в Україні почали споруджувати багатоповерхові будинки із використанням сонячних панелей. Проте, оскільки даний напрямок є інноваційним, досвід встановлення сонячних панелей на багатоповерхівки у нас відсутній, тому можуть виникати додаткові затрати. З одного боку, сонячні панелі дорожівартісні, з іншого - їх неефективне встановлення може призводити до додаткових витрат, які повинні відображатись в обліку.

Крім цього, такі витрати потребують нових фінансових вкладень. Звідси, бухгалтер із керівником ухвалюють рішення з яких джерел здійснити залучення нових фінансових ресурсів: з резерву грошових коштів, через позики банків або залучення нових інвесторів. Ці додаткові грошово-розрахункові операції також вимагають інтелектуальних здібностей бухгалтера. Якщо бухгалтер разом із управлінським персоналом детально прописують можливі виробничі ситуації у договорах із інвесторами, то в майбутньому непередбачені обставини можна буде вирішувати оперативніше.

Ще одним нюансом фінансових ресурсів є те, що нині їх варто називати фінансово-технічними ресурсами, а тому бухгалтер потребує значних затрат часу на опанування нових підходів до освоєння програмних забезпечень. Деякі українські підприємства мають намір відмовитись від російського програмного забезпечення «1С: Бухгалтерія», тому актуальним для бухгалтера стає вивчення програми Excel для ведення фінансового обліку. Для прикладу, в Канаді малий бізнес часто застосовує програмне забезпечення Excel для відображення фінансових операцій та формування фінансової й управлінської звітності. А завдяки хмарним технологіям бухгалтери Канади в час пандемії Covid-19 мали змогу повністю вести свою роботу із дому, а тому з'явився досвід щодо управління ресурсами підприємства з однієї локації.

Звідси, можемо зробити висновок, що інтелектуальні здібності бухгалтера потрібно вдосконалювати через постійне навчання. Проте, бухгалтер не робот, а тому потрібно враховувати його психологічний стан, давати відпочинок і заохочувати через преміювання та збільшення розміру заробітної плати, якщо його вміння управляти матеріально-технічними та фінансовими ресурсами збільшують рівень прибутковості підприємства.

Література

1. Чижевська Л.В. Бухгалтерський облік як професійна діяльність: теорія, організація, прогноз розвитку: моногр. Ж.: ЖДТУ, 2007. 528 с.
2. Огляд статистики зарплатні професії “Бухгалтер в Україні”. URL: <https://ua.trud.com/ua/salary/2/3454.html>
3. Accountant Avarage Salary in Canada 2021. URL: <https://ca.talent.com/salary?job=accountant>
4. Починок Н.В. Етапи становлення наукових досліджень інтелектуального капіталу в системі бухгалтерського обліку. Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування у контексті європейської інтеграції та сучасних викликів глобалізації: матеріали ІХ міжнар. наук.-практ. конф., 14-15 травня 2021 р. Львів: ЛТЕУ, 2021. С. 229-233.
5. HalfR. Accounting Skills You Need to Succeed on the Job URL: <https://www.roberthalf.com/blog/salaries-and-skills/the-accounting-job-skills-you-need>.
6. Дерій В. А. Нормативно-правове забезпечення обліку в підприємствах: організація, навчання фахівців. Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування у контексті європейської інтеграції та сучасних викликів глобалізації: матеріали ІХ міжнар. наук.-практ. конф., 14-15 травня 2021 р. Львів: ЛТЕУ, 2021. С. 44-47.